

Engagement en stemrecht rapport AG - 2023

1 Context

Als toonaangevende marktspeeler vervult AG - met zijn producten, diensten en investeringen - een belangrijke rol in de Belgische samenleving en wil het bijdragen tot een duurzame economie. Met een totaal beheerd vermogen van 72,7 miljard euro eind 2023 is AG ook de grootste Belgische institutionele belegger.

« Om onze doelstellingen te bereiken, is het belangrijk dat de bedrijven waarin we beleggen geloofwaardige strategieën aannemen en implementeren om hun uitstoot van broeikasgassen te verminderen. In 2023 hebben we actief samengewerkt met een aantal bedrijven om hen aan te moedigen meer ESG-gerelateerde informatie openbaar te maken en concrete doelstellingen te bepalen om hun activiteiten koolstofvrij te maken. We namen rechtstreeks contact op en hebben ook deelgenomen aan twee campagnes van collectief engagement om meer invloed te hebben op bedrijven en om een groter aantal bedrijven te bereiken. »

Bernadette Migisha, Head of Sustainable & Responsible Investing AG

Als defensieve lange-termijn investeerder, beheert AG zijn activa op een duurzame en verantwoorde manier om zo een stabiel langetermijnrendement voor zijn verschillende stakeholders te genereren, de risico's (inclusief duurzaamheidsrisico's) te beperken en bij te dragen tot de overgang naar een duurzamere economie.

AG houdt dan ook rekening met de factoren milieu, maatschappij en goed bestuur (de zogenaamde ESG-factoren) bij het nemen van beleggingsbeslissingen. AG is van mening dat deze ESG-factoren een bepalende rol spelen in zijn beleggingsprestaties, zowel vanuit het oogpunt van rendement als risico.

Wat het beheer van zijn beleggingen betreft, hanteert AG een langetermijnvisie die gebaseerd is op voorzichtigheid, verantwoordelijkheid en duurzaamheid.

De huidige aanpak van AG rond duurzaam en verantwoord beleggen is gebaseerd op drie pijlers:

- **Uitsluiting** van controversiële activiteiten.
- **Integratie** van factoren op het vlak van milieu, maatschappij en goed bestuur in beleggingsbeslissingen.
- **Engagement** (betrokkenheid) met ondernemingen en uitoefening van **stemrechten**.

Engagement en de uitoefening van stemrechten zijn cruciale componenten in het kader van duurzaam beleggen. Het doel is de duurzaamheidsdoelstellingen van bedrijven te versnellen en zinvolle sociale en milieueffecten af te dwingen.

Engagement bevordert een actieve dialoog en samenwerking tussen beleggers en de ondernemingen waarin zij beleggen. Door deel te nemen aan aandeelhoudersvergaderingen, bij volmacht te stemmen en direct of indirect met ondernemingen in gesprek te gaan, kunnen beleggers de besluitvorming positief beïnvloeden en maatregelen voor duurzame doelstellingen aanmoedigen. Via zinvol engagement kan AG een reële impact hebben.

Meer informatie over het [engagement](#)- en [stembeleid](#) van AG kan u terugvinden in de specifieke beleidsdocumenten die beschikbaar zijn op de website van AG. AG verwacht dat dit beleid met de tijd zal evolueren, samen met de ESG-strategie en de lopende EU¹-initiatieven, zoals uiteengezet in het EU-actieplan over de financiering van duurzame groei.

Dit verslag beschrijft het engagement en de uitoefening van stemrechten van AG gedurende het jaar 2023.

¹ Europese Unie

2 Engagement

De voornaamste doelstellingen van het engagementbeleid van AG zijn:

- Meer transparantie vragen van ondernemingen om hun activiteit en vooral hun blootstelling aan ESG-risico's en ESG-mogelijkheden beter te begrijpen.
- Het gedrag van ondernemingen beïnvloeden om zo goede bedrijfspraktijken en ESG-rapportering te bevorderen.
- Maatschappelijke en/of ecologische kwesties aanpakken, zoals de klimaatverandering.

Actief engagement en verantwoord eigenaarschap zetten bedrijven ertoe aan de nodige middelen uit te trekken om bij te dragen aan de noodzakelijke transitie naar een duurzamere en gelijkwaardigere toekomst.

Met het uitvoeren van dit engagementbeleid streeft AG er ook naar om het ESG-profiel van de ondernemingen waarin het investeert, te verbeteren om zo zijn beleggingsdoelstellingen op lange termijn te behalen.

Het engagement kan de vorm aannemen van een rechtstreeks engagement of van een gezamenlijk institutioneel engagementinitiatief.

Op 31 december 2023 was in totaal 36,7% [221 bedrijven] van de intern beheerde portefeuille van aandelen en bedrijfsobligaties van de algemene rekening² onderworpen aan deze vormen van engagement.

PRI = Beginselen voor Verantwoord Beleggen

SBTi = Science Based Target Initiative

SBT = Science Based Target

CDP = Carbon Disclosure Project

NDC = Non-Disclosure Campaign

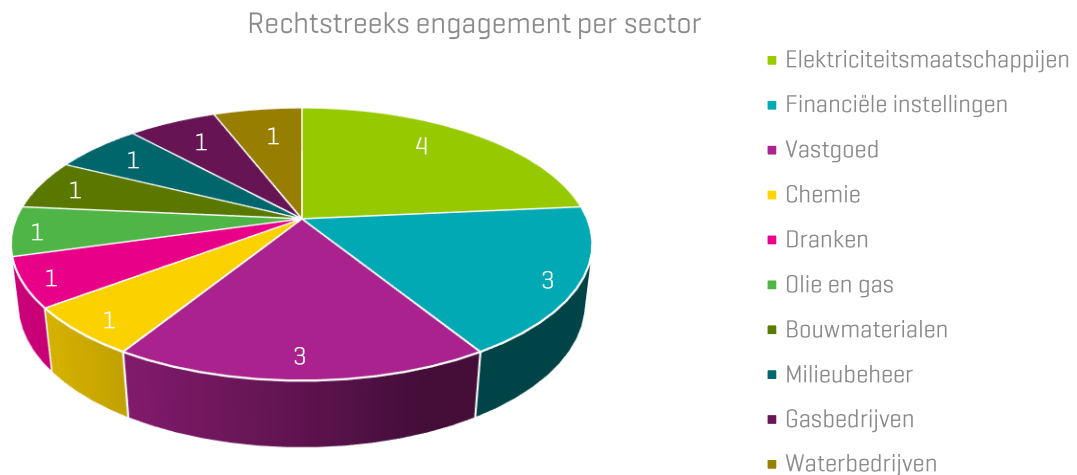
² De "Algemene Rekening" is de eigen portefeuille van AG, te onderscheiden van Tak-23

2.1 Rechtstreeks engagement

Aan het eind van 2023 heeft AG 17 rechtstreekse een-op-een engagements waarvan er 8 zijn gestart in 2023. Dit omvatte contact met de grootste uitstoters van de portefeuille met het verzoek om een concrete netto-nul ambitie na te streven. De eerste reacties zijn ontvangen en AG zal het engagement met hen voortzetten. AG's benadering van rechtstreekse engagements is gefocust op samenwerking met Belgische, soms niet-beursgenoteerde, bedrijven, waarin het een belangrijk aandeel heeft. Dit leidt tot engagements met:

- Elektriciteitsmaatschappijen;
- Bedrijven die niet vallen onder grote initiatieven zoals Climate Action 100+ of die geen doelstellingen hebben gebaseerd op wetenschap zoals SBTi;
- Bedrijven waar AG een belangrijk aandeel heeft.

Van de 17 bedrijven zijn er 11 in België gevestigd, 4 in Europa (uitgezonderd België), 1 in Australië en 1 in de VS. De belangrijkste focus lag op het verzoek om meer ESG-gerelateerde gegevens bekend te maken en het verzoek voor een netto-nul ambitie. Eind 2023 vertegenwoordigden deze 17 bedrijven bijna 5% van de eigen aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille. De top 3 sectoren zijn elektriciteitsmaatschappijen, financiële instellingen en vastgoed.

Sinds AG begon met rechtstreekse engagements, is er bij deze ondernemingen vooruitgang op verschillende niveaus. Voorbeelden van deze vooruitgang zijn:

- Verandering in organisatiestructuur, met benoeming van een speciale ESG-manager.
- Aanmaak van een specifieke rapportering over duurzaamheid op hun website.
- Ontwikkeling en implementatie van nieuw ESG-beleid.
- Publicatie van een eerste duurzaamheidsverslag.
- Uitwerking van een kader voor groene financiering.
- Toezicht op ESG door de Raad van Bestuur.
- Rapportering van ESG-gegevens aan de organisatie Carbon Disclosure Project (CDP).

2.2 Collectief institutioneel engagement

Collectief institutioneel engagement vindt plaats wanneer verschillende investeerders hun middelen en inspanningen bundelen om dezelfde ESG-kwesties aan te pakken. Op die manier vergroten de investeerders de invloed die zij op een onderneming kunnen uitoefenen.

AG ondersteunt het initiatief van **Climate Action 100+** met meer dan 700 investeerders. Via dit initiatief gaan de investeerders de dialoog aan met 's werelds grootste uitstoters van broeikasgassen, om ervoor te zorgen dat zij de nodige maatregelen nemen tegen klimaatverandering en om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5°C of minder dan 2°C boven de pre-industriële temperaturen. Er zijn 166 focusbedrijven die verantwoordelijk zijn voor meer dan 80% van de industriële uitstoot van broeikasgassen. 75% van de bedrijven heeft nu een net-zero ambitie en 32% van de bedrijven heeft op wetenschap gebaseerde emissiedoelen van 1,5°C of minder dan 2°C.

In 2023 werden 45 emittenten of 9,5% van de intern beheerde portefeuille van aandelen en bedrijfsobligaties belegd in bedrijven die worden opgevolgd door Climate Action 100+. Van deze 45 emittenten heeft 60% op wetenschap gebaseerde emissie doelen voor 1,5°C of onder 2°C.

In 2021 ondertekende AG het **Carbon Disclosure Project (CDP)**. Het wereldwijde informatienetwerk van CDP voorziet beleggers van betrouwbare en vergelijkbare gegevens die ze kunnen gebruiken om bedrijven aan te spreken op hun ecologische impact. CDP leidt engagementinitiatieven zoals de 'Non-Disclosure' Campagne (NDC) [die bedrijven aanspoort tot transparantie] en de 'Science-Based Targets' (SBT) campagne [die bedrijven aanspoort wetenschappelijke emissiedoelen vast te leggen om de CO₂-voetafdruk te verminderen] om verdere milieuactie te stimuleren.

In 2023 waren er 280 investeerders met 1.606 bedrijven geselecteerd voor de 'Non-Disclosure' Campagne (NDC). AG nam deel aan deze campagne. Het belangrijkste doel van NDC is om niet-reagerende bedrijven te motiveren te rapporteren aan CDP over klimaatverandering, waterzekerheid & ontbossing. 20% van de beoogde bedrijven heeft na de campagne de vragenlijsten ingediend.

In de portefeuille van AG zitten 94 bedrijven waar NDC zich op richtte en waarvan 72% na de campagne de vragenlijsten indiende. In 2023 was AG de hoofdinvesteerder³ voor 7 bedrijven. Naast het versturen van de NDC-brieven zette AG de dialoog met de bedrijven voort in de vorm van e-mails of teamsvergaderingen. 3 van de 7 bedrijven dienden de CDP-vragenlijst in. AG was medeondertekenaar van de brieven die naar de andere bedrijven werden gestuurd met het verzoek om de CDP-vragenlijsten in te vullen.

In 2023 nam AG ook deel aan de CDP 'Science-Based Targets'-campagne waarin bedrijven specifiek wordt gevraagd om op wetenschap gebaseerde emissiedoelen vast te stellen. 9% van de beoogde bedrijven sloot zich na de 2022-2023-campagne aan bij SBTi. In de campagne 2023-2024 steunden 367 financiële instellingen de campagne om meer dan 2.100 bedrijven met een hoge emissie te vragen om op wetenschap gebaseerde doelen te stellen. De

³ Een hoofdinvesteerder van de campagne heeft belangen in het bedrijf en stuurt de NDC-brief naar het bedrijf namens alle medeondertekenaars met het verzoek de CDP-vragenlijsten in te vullen.

campagne 2023-2024 loopt nog. Deze campagne heeft betrekking op 110 bedrijven uit de AG-portefeuille, die 15,7% vertegenwoordigden van de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille die intern wordt beheerd. Tijdens de huidige campagne 2023-2024 zijn al 11 bedrijven (10%) toegetreden tot SBTi.

AG heeft zich in 2023 aangesloten bij **Nature Action 100**, een wereldwijd engagementinitiatief voor beleggers dat zich richt op 100 bedrijven, met een focus op het stimuleren van meer ambitie en actie van bedrijven om het verlies aan natuur en biodiversiteit om te buigen. Het initiatief heeft een referentie [benchmark] ontwikkeld om de beoogde bedrijven te beoordelen. AG maakt deel uit van 2 engagementteams.

2.3 Engagement via externe vermogensbeheerders

Voor zijn Unit-Linked activiteiten kiest AG voor een multi-managementaanpak. Dit houdt in dat AG het beheer van de activa toevertrouwt aan verschillende externe beheerders. De voorkeur van AG gaat uit naar vermogensbeheerders die de Beginselen voor Verantwoord Beleggen (PRI) van de Verenigde Naties hebben ondertekend en die actief eigenaarschap in hun beleggingsproces integreren. In het kader van hun mandaten worden externe vermogensbeheerders aangemoedigd om op basis van hun eigen engagementbeleid contacten aan te gaan met de bedrijven via de activa die ze beheren voor AG.

Tijdens bijeenkomsten en besprekingen met het management van de bedrijven waarin AG via zijn externe managers investeert, komt een breed scala aan onderwerpen aan bod, zoals bedrijfsstrategie, beloning van het management, risicobeheersing, financiële verslaglegging en risico's en opportuniteiten op het gebied van milieu, maatschappij en goed bestuur.

Engagement met bedrijven blijft een belangrijke rol spelen in het investeringsproces van externe managers. De informatie helpt om inzicht te krijgen in de duurzaamheidskwesties waarmee bedrijven worden geconfronteerd en de specifieke strategieën die zijn ontwikkeld om deze aan te pakken. Engagement helpt ook om verandering te bevorderen en de verwachtingen wat betreft transitie duidelijk te formuleren voor de bedrijven waarin AG via externe managers investeert. Bedrijven moeten ook transparante, betrouwbare, relevante en meetbare informatie verstrekken aan hun aandeelhouders.

Externe managers maken gebruik van verschillende soorten engagement:

- Rechtstreeks engagement bij het management van bedrijven waarin wordt geïnvesteerd
- Uitoefenen van stemrecht op algemene vergaderingen (AV) van bedrijven waarin wordt geïnvesteerd
- Aandeelhoudersresoluties aan de AV: aandeelhouders stellen een aanbeveling op over een bepaald onderwerp en deze aanbeveling wordt aan de AV voorgelegd via een resolutie waarop gestemd wordt
- Deelname aan collectieve engagementinitiatieven via Climate Action 100+, PRI⁴, IIGCC⁵

⁴ Principle for Responsible Investments

⁵ Institutional Investors Group on Climate Change

In de periode van 12 maanden die eindigde op 31 december 2023 heeft AG via zijn externe activabeheerders engagementen aangegaan met de raad van bestuur en het management.

De thema's die onder meer besproken worden als onderdeel van het engagement met de bedrijven zijn:

- Milieukwesties: klimaatverandering, natuurlijk kapitaal en biodiversiteit;
- Sociale kwesties: mensenrechten, menselijk kapitaal, management, diversiteit en inclusie;
- Goed bestuur: transparante informatie, beloning.

Voorbeeld van een lopend engagement van één van de externe managers:

Het engagement met een bedrijf dat actief is in de cosmetica-industrie dateert van 2018, toen de duurzaamheidsstrategie van het bedrijf nog niet volledig ontwikkeld was.

Doelstelling

Met dit bedrijf werden in 2021 twee engagementsdoelstellingen gedefinieerd:

- *Verbeteren van de transparantie over de robuustheid van het beleid en de controle-instrumenten met betrekking tot het voorkomen van ontbossing in verband met de productie van palmolie, evenals het verbeteren van het duurzame beheer van grondstoffen [amandelolie, chemicaliën, enz.].*
- *Rapporteren over en maximaliseren van het aandeel van de verkoop van duurzamere producten [hervulbare, herbruikbare en gerecycleerde producten].*

Resultaten

Twee engagementen werden uitgevoerd in 2023 en er werd een langzame, licht positieve vooruitgang vastgesteld.

“De meeste engagementen hadden betrekking op door het bedrijf gedefinieerde biodiversiteits- en sociale actieplannen, maar het bedrijf bleef erg vaag over wat er verwacht kan worden.”

Escalatie

De externe manager stemde tegen het management op de jaarvergadering.

Milieu

Klimaatverandering en de transitie van bedrijven naar een “netto nul”-uitstoot van broeikasgassen blijft een belangrijke prioriteit. Er is contact opgenomen met een groot aantal bedrijven uit allerlei sectoren, van de farmaceutische industrie tot de mijnbouw en de autoconstructie.

Als onderdeel van een samenwerkingsverband over netto nul emissies met de IGCC, hebben sommige van de externe managers de garantie gevraagd dat elk bedrijf een plan heeft, of de intentie heeft dit te ontwikkelen, voor de overgang naar netto nul emissies, inclusief alle broeikasgasemissies (scope 1, 2 en 3). De externe managers hebben ook de garantie gevraagd dat doelen voor de korte, middellange en lange termijn zijn gesteld om de prestaties van de bedrijven ten opzichte van deze doelen te meten en dat deze prestaties en doelen worden gepubliceerd in de jaarverslagen van de bedrijven.

Ook vroegen de externe managers een verduidelijking van de decarbonisatie-

strategieën die door elk bedrijf worden voorgesteld en over de investeringen die hiervoor zijn gepland (modernisering van productiesystemen, enz.). Alsook de acties die worden ondernomen om hun reductiedoelstellingen te halen en de haalbaarheid ervan te kunnen beoordelen.

Sommige verbintenissen vergen tijd om te implementeren. De externe managers houden de implementatie van deze acties in de gaten en zetten discussies verder over vragen die mogelijk onbeantwoord zijn gebleven of slechts gedeeltelijk zijn beantwoord.

Maatschappij

Het behouden van het menselijk kapitaal van bedrijven zoals de rechten van werknemers alsook van de klanten, waren onderwerpen die besproken zijn. Dit was voornamelijk met bedrijven die technologieën ontwikkelen die gekoppeld zijn aan kunstmatige intelligentie (AI).

Daartoe zijn verschillende voorstellen gedaan aan bepaalde bedrijven:

- Goed bestuur en monitoring van algoritmen en toekomstige ontwikkelingen in AI om hun impact op mensenrechten te meten;
- Beter beleid voor de bescherming van gebruikers;
- Gebruikers moeten meer controle hebben over hun persoonlijke gegevens en hoe deze worden gebruikt.

In de voedingsmiddelenindustrie worden processen voor traceerbaarheid van de toeleveringsketen gecontroleerd en verbeterd als onderdeel van programma's voor toezicht op kinderarbeid, om ervoor te zorgen dat er geen kinderarbeid wordt gebruikt in de toeleveringsketens van grondstoffen.

Voor de farmaceutische sector is toegang tot medicijnen een belangrijke sociale kwestie en de externe managers en AG zijn van mening dat de prijs van medicijnen de waarde voor patiënten moet aantonen. In deze context zijn en worden nog steeds discussies gevoerd om ervoor te zorgen dat de farmaceutische industrie een verantwoorde houding aanneemt ten aanzien van prijsstelling.

Goed bestuur

De bestuursregels zijn een van de punten die door de managers worden besproken:

- De diversiteit en samenstelling van managementcomités en raden van bestuur;
- Gelijkheid van verloningen;
- Ethisch bedrijfsbeleid en ethische praktijken (corruptie, boetes, respect voor het milieu, minderheden, kinderen, enz.).

Naast het engagement met bedrijven gaan sommige externe managers die beleggen in staatsobligaties en staatsgerelateerde obligaties ook in dialoog met beleidsmakers en andere belanghebbenden in het land. De onderwerpen zijn voornamelijk klimaatbeleid, houdbaarheid van de schuld, bestuur en sociale kwesties zoals onderwijs en gezondheid. Deze gesprekken kunnen plaatsvinden in persoonlijke ontmoetingen, maar ook door deel te nemen aan gezamenlijke engagementinitiatieven, presentaties van emittenten, conferenties of studiereizen naar de betreffende landen. De resultaten van de engagementen worden geïntegreerd in de financiële beoordeling van de landen.

3 Stemrecht

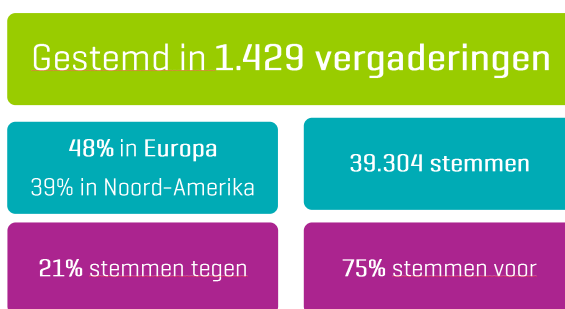
3.1 Uitoefening van stemrechten

Als een verantwoordelijke institutionele investeerder op lange termijn is AG zich ten volle bewust van het vertrouwen dat klanten hebben in het goed beheer van AG om hun spaargeld te beschermen en toegevoegde waarde te creëren. AG speelt een actieve rol – rechtstreeks of via externe vermogensbeheerders – om toezicht te houden en [waar nodig] als aandeelhouder tussen te komen in aangelegenheden die de langetermijnwaarde van ondernemingen waarin het investeert kunnen beïnvloeden, met inbegrip van ESG-gerelateerde aangelegenheden.

Door het implementeren van een stembeleid zorgt AG ervoor dat stemrechten op een weldoordachte en consistente manier worden uitgeoefend. AG oefent in de algemene rekening zijn rechten als aandeelhouder altijd uit wanneer het minstens 1% van het aandelenkapitaal van een onderneming in bezit heeft. Voor posities die minder dan 1% vertegenwoordigen, bekijkt AG geval per geval of het al dan niet zal stemmen.

Voor beleggingsfondsen die worden beheerd door externe beheerders [wat het geval is voor Unit-Linked producten], legt AG zijn stembeleid niet op, maar vraagt het externe beheerders om hun stemrecht uit te oefenen in overeenstemming met hun eigen stembeleid, waarin het marktconforme ESG-praktijken integreert. Externe managers moeten aan AG rapporteren over de uitoefening van het stemrecht.

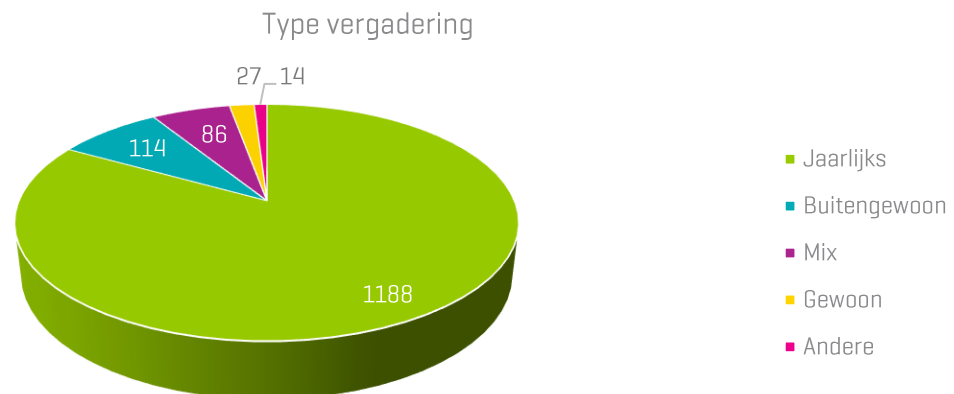
AG nam in 2023 deel aan meer dan 1.400 jaarlijkse en buitengewone vergaderingen. Via externe managers was dit voor meer dan 80% van de participaties van AG. In 75% van de gevallen werd er vóór gestemd op de voorgestelde resoluties van het management van het bedrijf. De 21% waarvoor tegen werd gestemd, was gericht op de selectie van auditors, het verloningsbeleid en de verkiezing van de leden van de raad van bestuur. De overige stemmen waren onthoudingen.

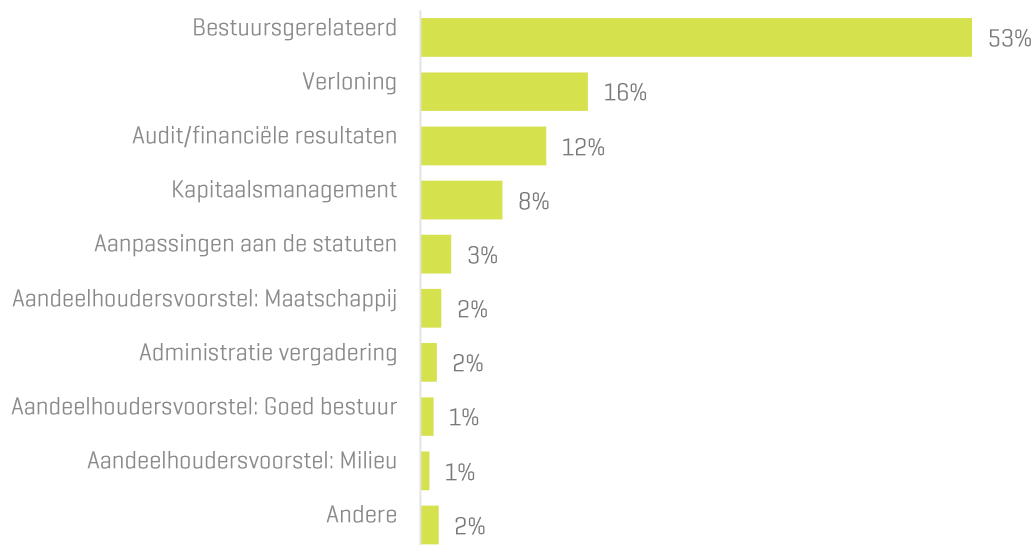
Externe managers gebruiken dit actiemiddel dan ook om aan te geven dat zij het wel of niet eens zijn met het management wanneer de onderneming niet handelt in de door de aandeelhouders gewenste richting. Bijvoorbeeld wanneer een bedrijf geen verandering laat zien (i) in de afstemming van de verloning van zijn managers, (ii) in het gebrek aan transparantie in de ontwikkeling van zijn energietransitie.

3.2 Cijfers met betrekking tot stemrecht

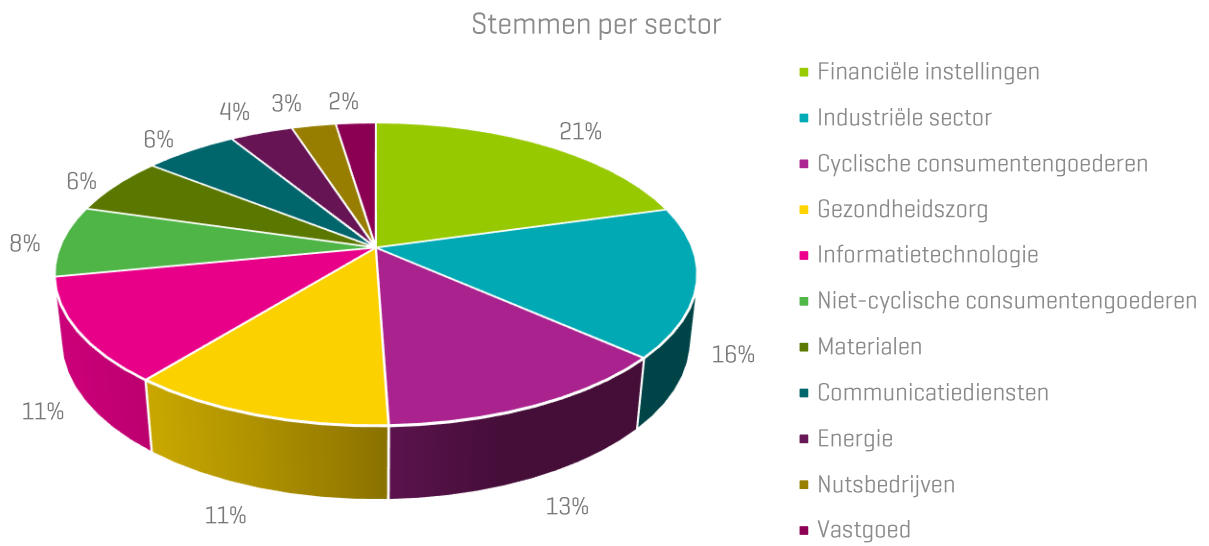
AG nam deel aan verschillende types van algemene vergaderingen.

De onderwerpen van de verschillende agendapunten hadden vooral betrekking op bestuur, beloning of audit/financieel.

De stemmen waren goed verdeeld over de verschillende economische sectoren, zoals blijkt uit onderstaande grafiek.

De vergaderingen per regio waren geconcentreerd rond twee belangrijkste geografische zones: 48% van de stemmen was in Europa en 39% in Canada & de Verenigde Staten.

